

Sytuacja na rynku kredytowym
wyniki ankiety do przewodniczących
komitetów kredytowych

IV kwartał 2012

Podsumowanie wyników ankiety

Kredyty dla przedsiębiorstw

- Polityka kredytowa: zaostrzenie, w szczególności w segmencie MSP; zaostrzenie wszystkich warunków, przede wszystkim w zakresie marż i wymaganych zabezpieczeń.
- Popyt na kredyt: nieznaczny spadek popytu, najsilniejszy w przypadku kredytów krótkoterminowych dla dużych przedsiębiorstw.
- Oczekiwania na IV kwartał 2012 r.: nieznaczne zaostrzenie polityki kredytowej we wszystkich segmentach kredytów dla przedsiębiorstw; nieznaczny wzrost popytu na kredyty długoterminowe dla dużych przedsiębiorstw.

Kredyty mieszkaniowe

- Polityka kredytowa: zaostrzenie kryteriów; podwyższenie marż.
- Popyt na kredyt: nieznaczny spadek w ujęciu netto, duże zróżnicowanie odpowiedzi.
- Oczekiwania na IV kwartał 2012 r.: zaostrzenie polityki kredytowej i wzrost popytu na kredyty.

Kredyty konsumpcyjne

- Polityka kredytowa: nieznaczne zaostrzenie w ujęciu netto, większość banków nie dokonała zmian polityki kredytowej; nieznaczne podwyższenie marż i obniżenie kosztów pozaodsetkowych.
- Popyt na kredyt: nieznaczny spadek popytu na kredyty.
- Oczekiwania na IV kwartał 2012 r.: nieznaczne zaostrzenie polityki kredytowej i wzrost popytu na kredyty.

Pogorszeniu uległy oceny banków odnośnie zagrożeń związanych z przewidywaną sytuacją gospodarczą oraz kondycją poszczególnych branż, co znalazło odzwierciedlenie w polityce kredytowej w zakresie kredytów dla przedsiębiorstw. W przypadku kredytów mieszkaniowych banki wskazywały dodatkowo na niekorzystne prognozy sytuacji na rynku mieszkaniowym. W porównaniu z poprzednimi kwartałami obniżyła się presja konkurencyjna na rynku kredytów dla gospodarstw domowych. Silniejszy wpływ na zaostrzenie polityki kredytowej we wszystkich segmentach kredytów miały również niekorzystne zmiany jakości portfeli kredytowych.

Syntetyczne wyniki ankiety

Celem ankiety jest określenie kierunku zmian polityki kredytowej, tj. kryteriów i warunków udzielania kredytów, a także zmian popytu na kredyty w polskim systemie bankowym. Kryteria udzielania kredytów są rozumiane jako ustalone przez bank minimalne standardy zdolności kredytowej, jakie musi spełnić kredytobiorca, aby uzyskać kredyt. Warunki udzielania kredytów są to cechy umowy kredytu uzgadniane przez bank i kredytobiorcę, w tym marża odsetkowa, pozaodsetkowe koszty kredytu, maksymalna kwota kredytu, wymagane zabezpieczenia i maksymalny okres kredytowania.

Ankieta została skierowana do przewodniczących komitetów kredytowych banków. Uzyskane odpowiedzi mogą nie uwzględniać stanowiska innych pionów banku niż pion kredytowy. Ankieta została przeprowadzona na przełomie września i października 2012 r. **wśród 29 banków, których łączny udział należności od przedsiębiorstw i gospodarstw domowych w portfelu sektora bankowego wynosi 82%.**

Agregacja danych, które posłużyły do prezentacji wyników, polegała na policzeniu ważonych struktur procentowych odpowiedzi oraz procentu netto, czyli różnicy między strukturami obrazującymi przeciwne tendencje. Zgodnie z przyjętą metodyką, słowa określające ilość (większość, połowa, znaczący, istotny odsetek banków, etc.) odnoszą się do ważonych struktur procentowych, a nie do liczby banków. Wyrażenie „większość banków” należy więc rozumieć jako „ważona aktywami większość banków”. Szczegóły dotyczące metodyki obliczeń przedstawiono w załączniku nr 1.

Jeżeli nie zaznaczono inaczej, przytaczane w tekście liczby oznaczające banki raportujące daną zmianę polityki kredytowej bądź popytu na kredyt odnoszą się do procentu netto.

Poniżej przedstawiono tendencje w zakresie stosowanej przez banki polityki kredytowej oraz kształtowania się popytu w III kwartale 2012 r., jak również przewidywania banków na IV kwartał 2012 r.

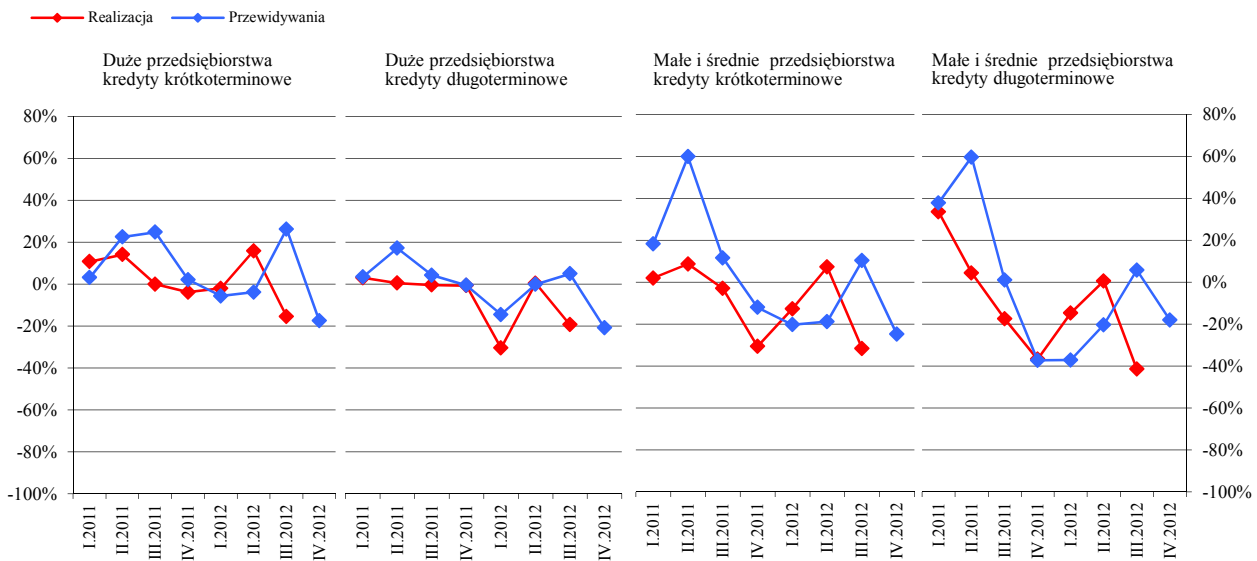
Kredyty dla przedsiębiorstw

W III kwartale 2012 r. banki zaostrzyły kryteria przyznawania kredytów we wszystkich kategoriach kredytów dla przedsiębiorstw (zob. wykres 1). Najwyższy odsetek banków zadeklarował zaostrzenie kryteriów dla małych i średnich przedsiębiorstw. Odpowiedzi takiej udzieliło około 42% banków w przypadku kredytów długoterminowych i około 32% w przypadku kredytów krótkoterminowych, a ponad jedna czwarta z nich określiła zaostrzenie jako znaczne¹. W przypadku dużych przedsiębiorstw procent netto odpowiedzi wyniósł około -19% dla kredytów długoterminowych i około -16% dla kredytów krótkoterminowych.

Na koniec II kwartału 2012 r. banki nie przewidywały istotnych zmian kryteriów kredytowych z wyjątkiem nieznacznego złagodzenia w segmencie kredytów krótkoterminowych dla dużych przedsiębiorstw.

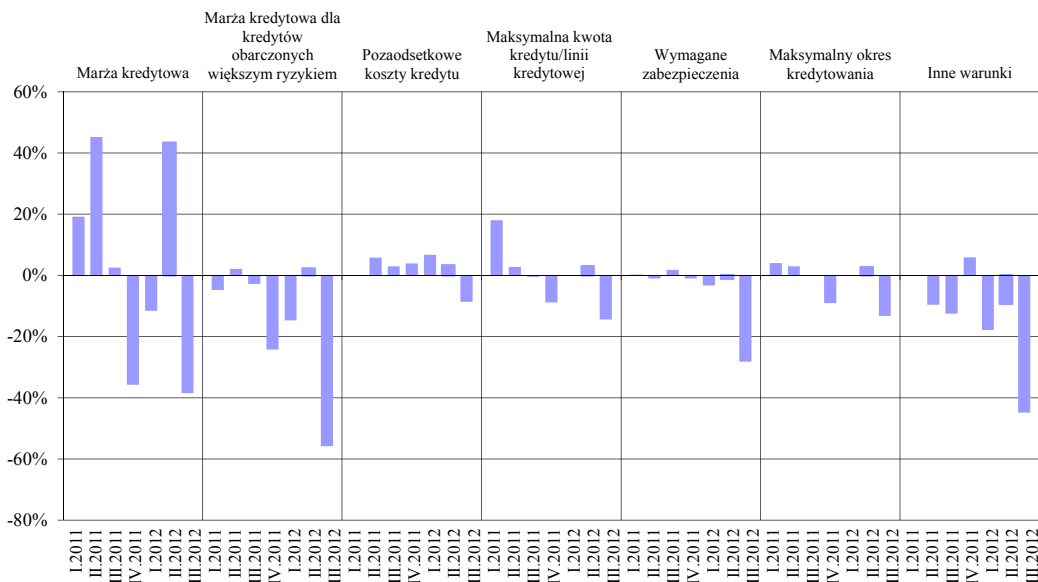
¹ Banki dysponują możliwością gradacji zmian kryteriów (warunków) udzielania kredytów. W ankiecie banki wybierają spośród opcji: kryteria (warunki) zostały znacznie zaostrzone, kryteria (warunki) zostały nieznacznie zaostrzone, kryteria (warunki) nie zostały zmienione, kryteria (warunki) zostały nieznacznie złagodzone, kryteria (warunki) zostały znacznie złagodzone.

Wykres 1
Kryteria udzielania kredytów dla przedsiębiorstw

Uwaga: wykresy zawarte w niniejszym opracowaniu przedstawiają procent netto. Dodatnią wartość procentu netto należy interpretować jako złagodzenie polityki kredytowej lub wzrost popytu na kredyty, a ujemną wartość procentu netto – jako zaostrzenie polityki kredytowej lub spadek popytu na kredyty. Szczegółowy opis metodyki obliczeń zawiera Załącznik 1.

Wykres 2
Warunki udzielania kredytów dla przedsiębiorstw

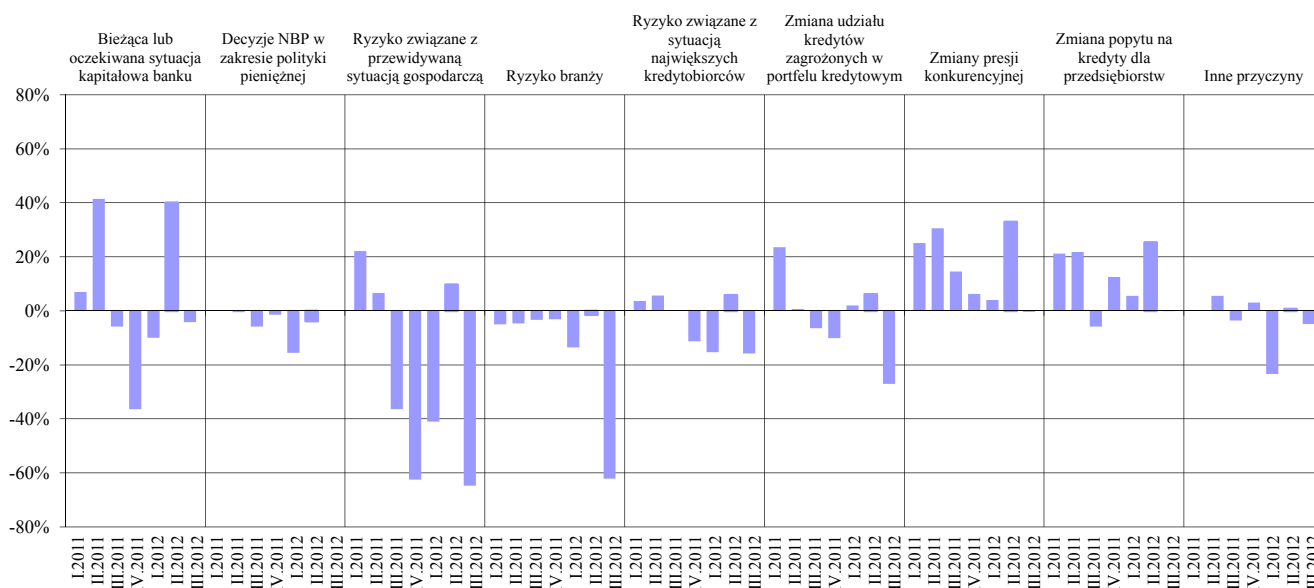

W ujęciu netto ankietowane banki zaostrzyły wszystkie warunki udzielania kredytów dla przedsiębiorstw (zob. wykres 2). Ponad połowa banków wskazała na zaostrzenie w zakresie marż na kredytach obciążonych wyższym ryzykiem, zaś około 39% zadeklarowało ogólny wzrost marż. W ujęciu netto około 28% banków podwyższyło wymagania odnośnie zabezpieczeń, zaś około jedna piąta z nich określiła zaostrzenie tego warunku jako znaczący

ne. Jednocześnie banki skróciły maksymalny okres kredytowania (procent netto około -13%) oraz podwyższyły pozaodsetkowe koszty kredytów dla przedsiębiorstw (procent netto około -9%). Około 45% banków wskazało na zmiany warunków nieuwzględnionych w ankiecie, zaliczając do tej kategorii przede wszystkim zaostrenie procedur w zakresie oceny ryzyka kredytowego².

Zaostrenie polityki kredytowej w segmencie przedsiębiorstw związane było przede wszystkim z podwyższonym ryzykiem przyszłej sytuacji gospodarczej i wzrostem ryzyka poszczególnych branż (zob. wykres 3). Przyczyny te wymieniło odpowiednio około 65% i 62% ankietowanych banków. W przypadku ryzyka branżowego niemal dwie trzecie banków określiło wpływ tego czynnika na zaostrenie polityki kredytowej jako znaczny³. Do branż o podwyższonym ryzyku banki zaliczyły sektor budowlany (w tym budownictwo mieszkaniowe, budownictwo drogowe oraz produkcję materiałów budowlanych) oraz branżę motoryzacyjną. Ponad jedna czwarta banków tłumaczyła zaostrenie polityki kredytowej pogorszeniem jakości portfela kredytów dla przedsiębiorstw, zaś około 16% banków wymieniło ryzyko związane z sytuacją największych kredytobiorców. Pozostałe czynniki nie miały istotnego wpływu na politykę kredytową banków w segmencie kredytów dla przedsiębiorstw.

Wykres 3
Przyczyny zmian polityki kredytowej

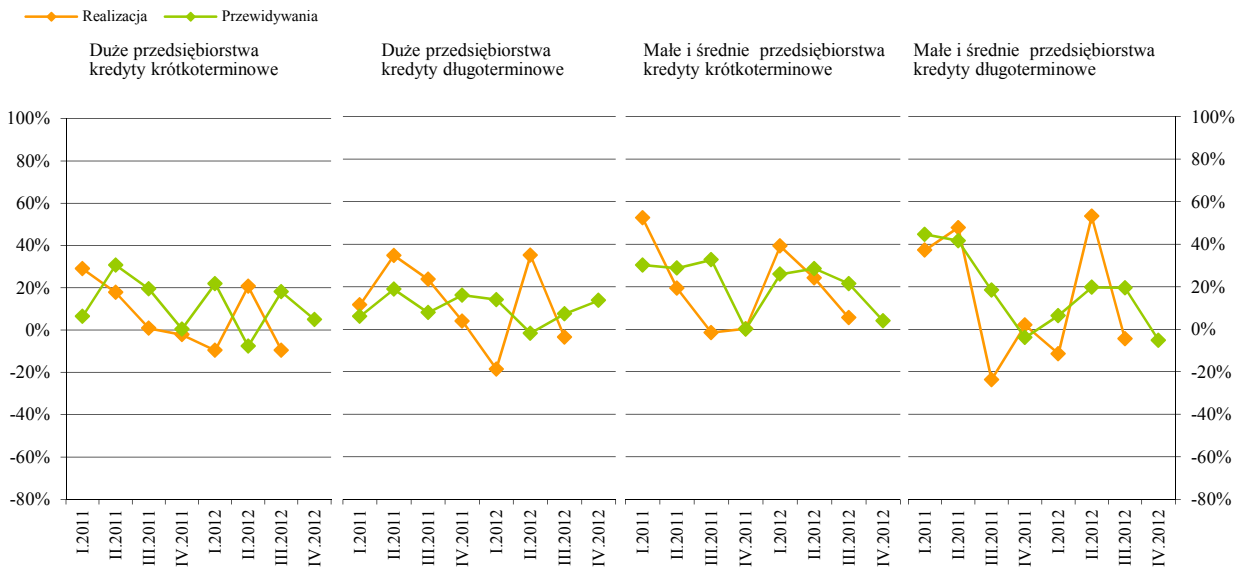
Większość banków nie odczuła zmian popytu na kredyty ze strony przedsiębiorstw w III kwartale 2012 r. (zob. wykres 4). W ujęciu netto popyt nieznacznie się obniżył, najsilniej w przypadku kredytów krótkoterminowych dla dużych przedsiębiorstw (procent netto około -10%). Na koniec II kwartału 2012 r. ankietowane banki

² Zgodnie z definicją stosowaną w ankiecie, wymienione przez banki przykłady zaostrenia polityki kredytowej dotyczą kryteriów udzielania kredytów. Ze względu na ich błędną klasyfikację przez banki, na wykresie 2 zostały przedstawione w kategorii „Inne warunki”.

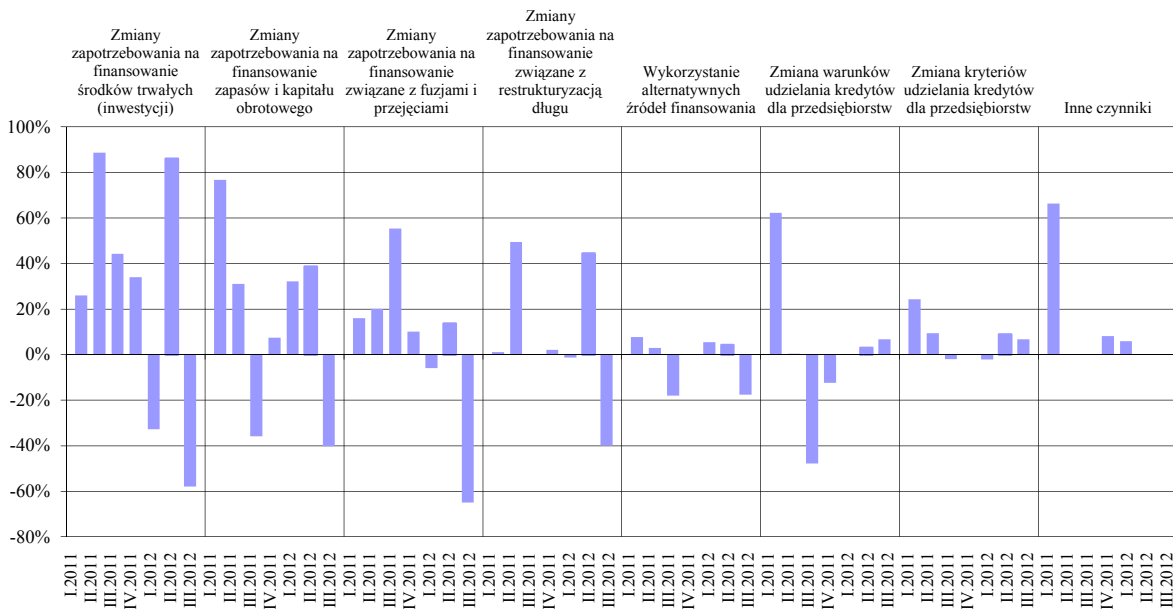
³ Banki dysponują możliwością gradacji siły wpływu poszczególnych czynników na zmiany polityki kredytowej. W ankiecie banki wybierają spośród opcji: znaczny wpływ na zaostrenie polityki kredytowej, nieznaczny wpływ na zaostrenie polityki kredytowej, brak wpływu na zmiany polityki kredytowej, nieznaczny wpływ na złagodzenie polityki kredytowej, znaczny wpływ na złagodzenie polityki kredytowej.

oczekiwały nieznacznego wzrostu popytu, w szczególności w segmencie kredytów dla małych i średnich przedsiębiorstw.

Wykres 4
Popyt na kredyt dla przedsiębiorstw

Wykres 5
Przyczyny zmian popytu na kredyt dla przedsiębiorstw

Niższy popyt na kredyty dla przedsiębiorstw wynikał przede wszystkim ze zmniejszonego zapotrzebowania na finansowanie fuzji i przejęć oraz finansowanie środków trwałych i inwestycji (procent netto odpowiednio około -65% i -58%, zob. wykres 5). Odsetek banków, które stwierdziły negatywny wpływ tych czynników na

popyt był najwyższy od III kwartału 2009 r. Jednocześnie około 81% banków, które wymieniły zmniejszone zapotrzebowanie na finansowanie środków trwałych i inwestycji określiło wpływ tego czynnika na popyt jako znaczny⁴. Zdaniem banków wpływ na zmniejszenie popytu miały również zmiany zapotrzebowania na finansowanie zapasów i kapitału obrotowego oraz finansowanie związane z restrukturyzacją długu. W ujęciu netto obydwie czynniki wymienił zbliżony odsetek banków (procent netto około -40%), jednak w przypadku finansowania zapasów i kapitału obrotowego odpowiedzi były zróżnicowane (około jedna czwarta *ogółu* banków uznała, że czynnik ten spowodował wzrost popytu). Niemal jedna piąta banków wśród przyczyn niższego popytu wymieniła wykorzystanie alternatywnych źródeł finansowania, zaliczając do nich przede wszystkim środki własne przedsiębiorstw (procent netto około -65%) oraz emisje papierów dłużnych (procent netto około -24%). W ocenie ankietowanych banków pozostałe czynniki nie miały istotnego wpływu na popyt na kredyty dla przedsiębiorstw.

Okolo jedna piąta banków deklaruje zaostrzenie polityki kredytowej dla przedsiębiorstw w IV kwartale 2012 r. (zob. wykres 1). Jednocześnie większość *ogółu* banków nie przewiduje zmian kryteriów i warunków kredytowych w nadchodzącym kwartale.

W IV kwartale 2012 r. banki spodziewają się wzrostu popytu na kredyty długoterminowe ze strony dużych przedsiębiorstw (procent netto około 14%, zob. wykres 4). Zdaniem banków popyt w pozostałych kategoriach kredytów dla przedsiębiorstw nie ulegnie istotnym zmianom.

⁴ Banki dysponują możliwością gradacji siły wpływu poszczególnych czynników na zmiany popytu na kredyt. W ankiecie banki wybierają spośród opcji: znaczny wpływ na wzrost popytu, nieznaczny wpływ na wzrost popytu, brak wpływu na zmianę popytu, nieznaczny wpływ na spadek popytu, znaczny wpływ na spadek popytu.

Kredyty mieszkaniowe dla gospodarstw domowych

W ujęciu netto banki zaostrzyły kryteria udzielania kredytów mieszkaniowych w III kwartale 2012 r. (procent netto około -38%, zob. wykres 6). Jednocześnie ponad połowa ogółu banków nie dokonała zmian kryteriów kredytowych w tym okresie. Na koniec II kwartału 2012 r. banki oczekiwały zaostrzenia kryteriów kredytowych o mniejszej skali.

Wykres 6
Kryteria i warunki udzielania kredytów mieszkaniowych

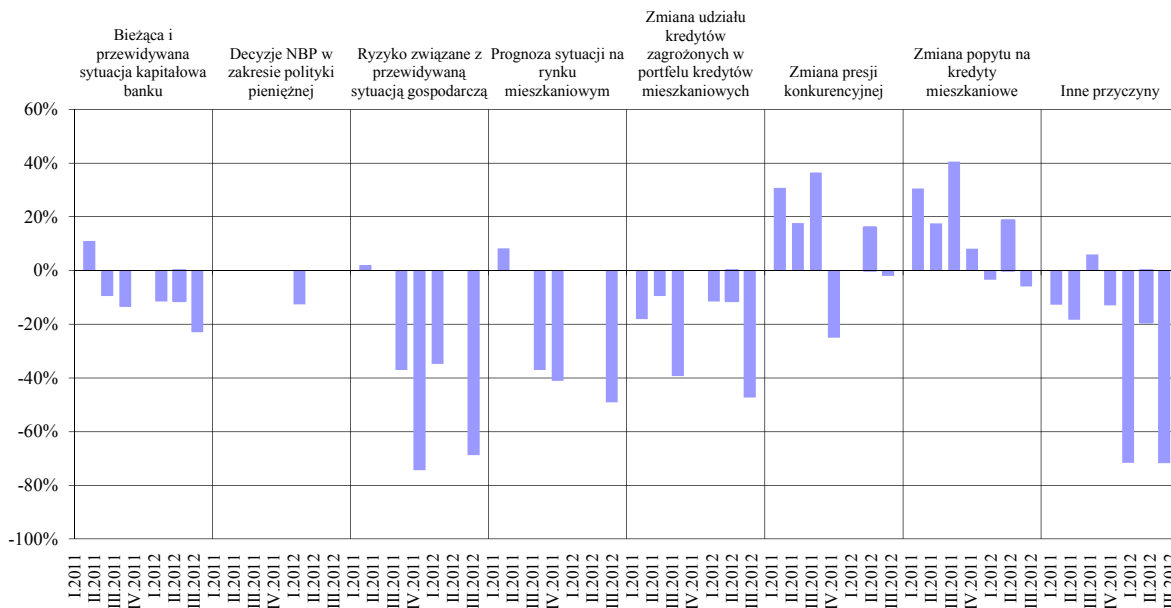
Zaostrzenie warunków udzielania kredytów mieszkaniowych dotyczyło przede wszystkim marż pobieranych od tego rodzaju kredytów. Na wzrost marż ogółem wskazało około 32% ankietowanych banków, przy czym ponad jedna trzecia z nich określiła dokonane zaostrzenie jako znaczne. Ponad jedna piąta banków podwyższyła marże na kredytach obciążonych wyższym ryzykiem, z czego ponad połowa zadeklarowała znaczną zmianę w tym zakresie. Około 13% banków zaostrzyło warunki kredytowe w zakresie wymaganego wkładu własnego. Niemal jedna trzecia banków wskazała na warunki nieuwzględnione w ankiecie, zaliczając do nich przede wszystkim podwyższenie progów dochodowych⁵. W ujęciu netto pozostałe warunki nie uległy istotnym zmianom, jednocześnie żaden z ankietowanych banków nie zadeklarował złagodzenia żadnego z warunków udzielania kredytów mieszkaniowych.

Najwyższy odsetek banków tłumaczył zaostrzenie polityki kredytowej czynnikami nieuwzględnionymi w ankiecie (procent netto około -72%, zob. wykres 7). Ankietowane banki zaliczyły do nich między innymi konieczność dostosowań do zapisów Rekomendacji S i T oraz zmiany w strategii działalności kredytowej. Ponad połowa banków, które udzieliły takiej odpowiedzi, określiła wpływ wymienionych czynników jako znaczny. Zbliżony odsetek banków uzasadniał zaostrzenie polityki kredytowej podwyższonym ryzykiem przewidywanej sytuacji go-

⁵ Zgodnie z definicją stosowaną w ankiecie, wymienione przez banki przykłady zaostrzenia polityki kredytowej dotyczą kryteriów udzielania kredytów. Ze względu na ich błędną klasyfikację przez banki, na wykresie 6 zostały przedstawione w kategorii „Inne warunki”.

spodarczej (procent netto około -69%). Jednocześnie niemal połowa banków wskazała na niekorzystne prognozy na rynku mieszkaniowym oraz pogorszenie jakości portfela kredytów mieszkaniowych. Trzeci kwartał z rzędu banki wymieniały wśród czynników negatywnie wpływających na politykę kredytową w zakresie kredytów mieszkaniowych swoją bieżącą i oczekiwaną sytuacją kapitałową (procent netto około -23%). Pozostałe czynniki nie miały istotnego wpływu na zaostrzenie polityki kredytowej. Ankietowane banki nie wskazały ponadto żadnych czynników, które sprzyjałyby złagodzeniu polityki kredytowej w zakresie kredytów mieszkaniowych.

Wykres 7
Przyczyny zmian polityki kredytowej – kredyty mieszkaniowe

W ujęciu netto banki odczuły spadek popytu na kredyty mieszkaniowe w III kwartale 2012 r., jednak odpowiedzi były bardzo zróżnicowane (procent netto około -14%, zob. wykres 8). Jedna piąta ogółu banków określiła spadek popytu jako znaczny, zaś jedna czwarta stwierdziła wzrost popytu (40% banków, które udzieliły takiej odpowiedzi określiło zmianę jako znaczną). Na koniec II kwartału 2012 r. banki oczekiwały wzrostu popytu na kredyty mieszkaniowe.

Zdaniem banków niższy popyt spowodowany był przede wszystkim niekorzystnymi prognozami sytuacji na rynku mieszkaniowym oraz zmianami w wydatkach konsumpcyjnych gospodarstw domowych. Odpowiedzi takiej udzieliło odpowiednio około 45% i 41% banków, określając wpływ tych czynników na popyt na kredyty mieszkaniowe jako nieznaczny⁶. Ponad jedna trzecia banków wskazała na niekorzystne zmiany sytuacji ekonomicznej gospodarstw domowych, zaś jedna piąta do przyczyn niższego popytu zaliczyła zaostrzenie warunków udzielania kredytów mieszkaniowych. Banki, które stwierdziły spadek popytu związany z wykorzystaniem alternatywnych źródeł finansowania (procent netto około -10%), zaliczyły do nich przede wszystkim oszczędności gospodarstw domowych oraz kredyty z innych banków (procent netto odpowiednio około -16% i -10%). W ujęciu netto czynniki nieuwzględnione w ankiecie nie miały istotnego wpływu na popyt na kredyty mieszkaniowe, jednak zdecydowana większość ogółu banków wymieniła dodatkowe przyczyny wzrostu lub spadku popytu (w obydwu przy-

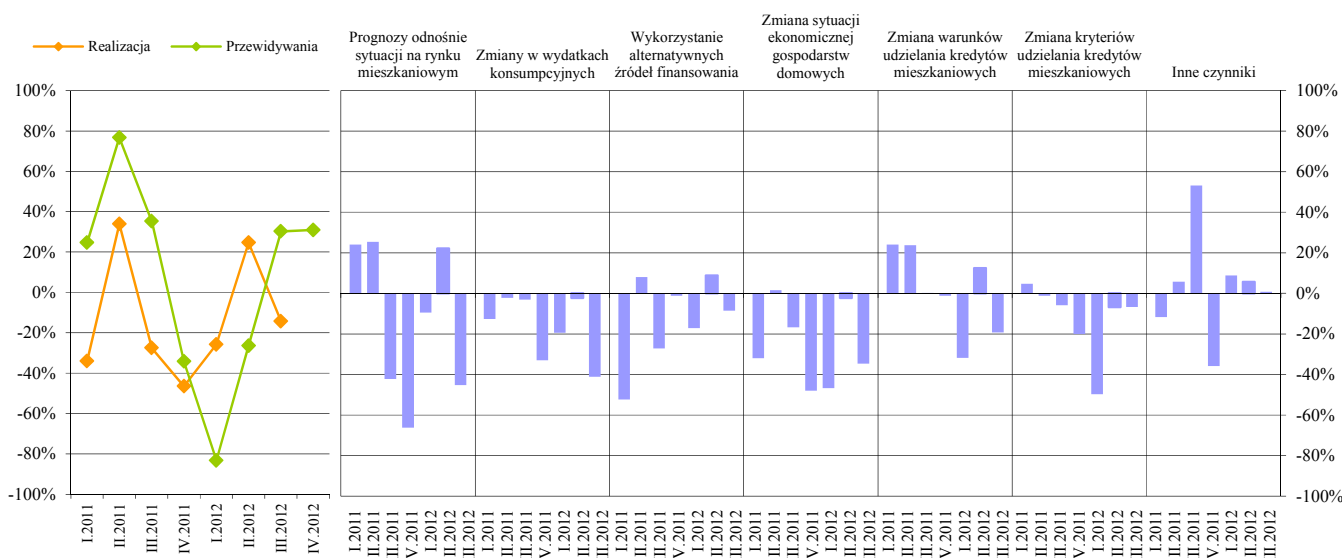
⁶ Banki dysponują możliwością gradacji siły zmian popytu na kredyt. W ankiecie banki wybierają spośród opcji: znaczny wzrost popytu, nieznaczny wzrost popytu, brak zmian popytu, nieznaczny spadek popytu, znaczny spadek popytu.

padkach odsetek *ogółu* banków wyniósł około 45%). Do pierwszej grupy czynników banki zaliczyły między innymi koniec programu „Rodzina na swoim”. Z kolei osłabienie popytu miało w opinii banków charakter sezonowy.

Ankietowane banki przewidują zaostrzenie polityki kredytowej w zakresie kredytów mieszkaniowych w IV kwartale 2012 r. (procent netto około -29%, zob. wykres 6). Jednocześnie około 71% *ogółu* banków nie spodziewa się żadnych zmian polityki kredytowej w tym segmencie.

W ocenie banków popyt na kredyty mieszkaniowe wzrośnie w IV kwartale 2012 r. (procent netto około 31%, zob. wykres 8). Jedna czwarta banków, które udzieliły takiej odpowiedzi, określiła oczekiwany wzrost jako znaczny.

Wykres 8
Popyt na kredyty mieszkaniowe i przyczyny jego zmian

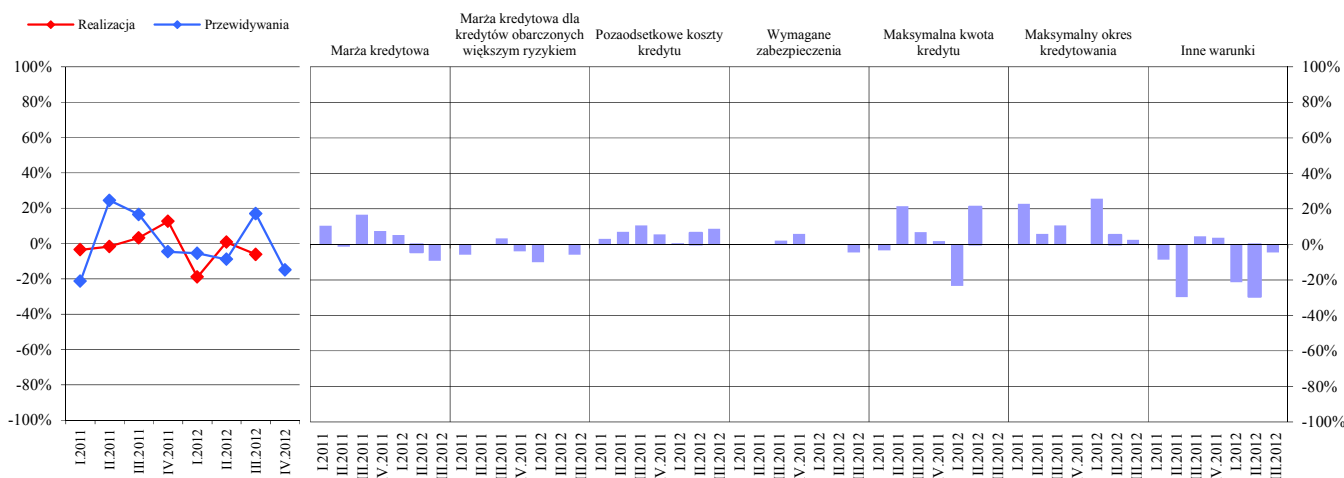
Kredyty konsumpcyjne dla gospodarstw domowych

Kryteria udzielania kredytów konsumpcyjnych nie uległy istotnym zmianom w III kwartale 2012 r. (zob. wykres 9). W ujęciu netto banki dokonały zaostrzenia polityki kredytowej w tym zakresie (procent netto około -6%), jednak odpowiedzi były zróżnicowane a około 80% *ogółu* banków nie stwierdziło żadnych zmian kryteriów kredytowych. Na koniec poprzedniego kwartału banki przewidywały złagodzenie kryteriów udzielania kredytów konsumpcyjnych.

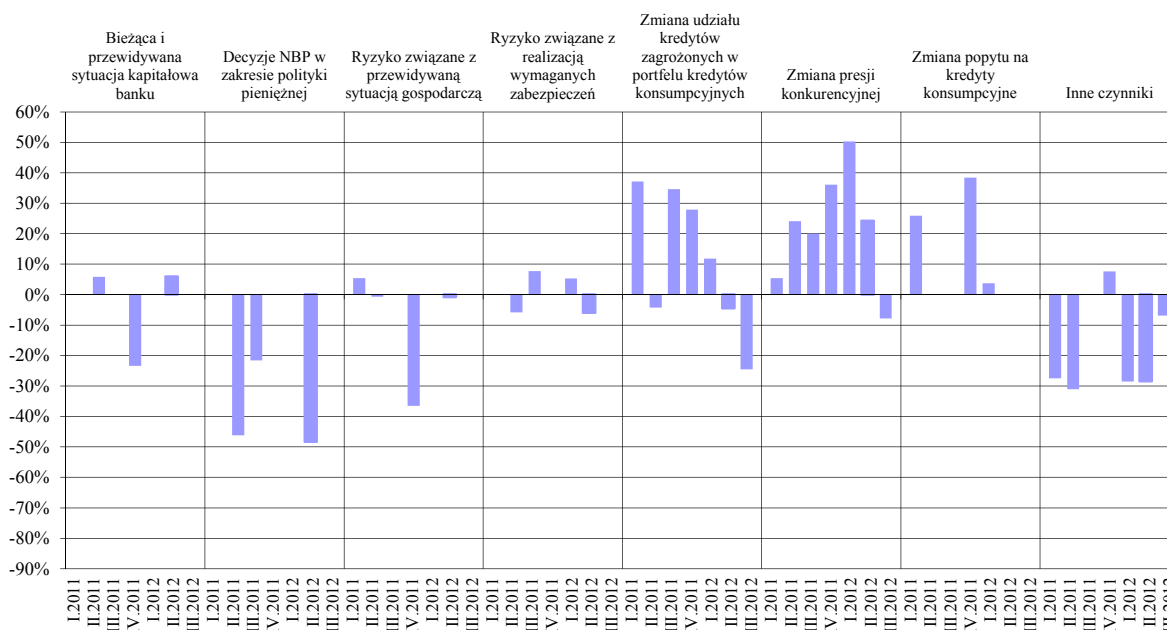
Zaostrzenie warunków udzielania kredytów konsumpcyjnych dotyczyło w III kwartale 2012 r. przede wszystkim marż kredytowych (zob. wykres 9). W ujęciu netto podwyższenie marż zadeklarowało około 9% banków, jednak odpowiedzi były zróżnicowane (około 10% *ogółu* banków dokonało złagodzenia tego warunku).

Banki, które złagodziły warunki udzielania kredytów konsumpcyjnych wymieniały najczęściej obniżkę pozaodsetkowych kosztów kredytów (procent netto około 9%). W opinii ankietowanych banków pozostałe warunki kredytowe nie uległy istotnym zmianom.

Wykres 9
Kryteria i warunki udzielania kredytów konsumpcyjnych

Wykres 10
Przyczyny zmian polityki kredytowej – kredyty konsumpcyjne

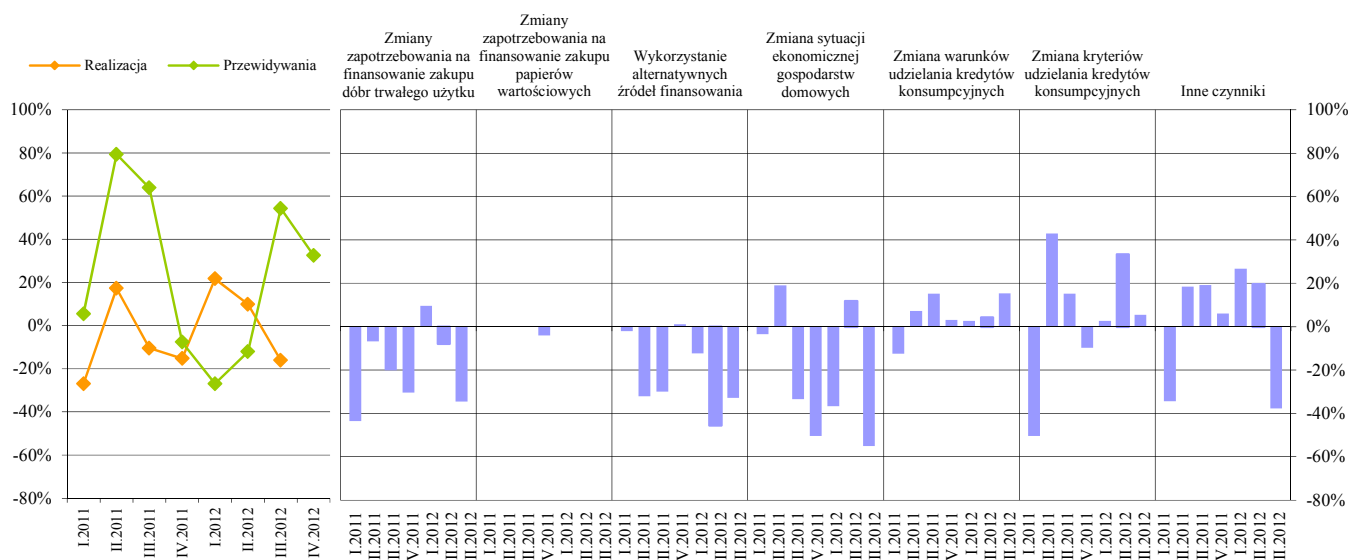
W porównaniu z poprzednią edycją ankiety wzrósł odsetek banków, które tłumaczyły zaostrzenie polityki kredytowej pogorszeniem jakości portfela kredytów konsumpcyjnych (procent netto około -25%, zob. wykres 10). Około 8% banków uzasadniło zaostrzenie polityki kredytowej zmianami presji konkurencyjnej, zarówno ze strony innych banków, jak i niebankowych instytucji finansowych. Banki wskazywały również na czynniki nieuwzględnione w ankiecie, jednak zaliczyły do nich działania związane ze zmianami kosztów kredytów (procent netto około -7%). W ujęciu netto banki nie wskazały czynników, które mogły przyczynić się do złagodzenia polityki kredytowej w zakresie kredytów konsumpcyjnych.

W III kwartale 2012 r. banki odczuły niewielki spadek popytu na kredyty konsumpcyjne (procent netto około -16%, zob. wykres 11). Odpowiedzi były jednak zróżnicowane – około 15% ogółu banków stwierdziło nieznaczny wzrost popytu. W poprzedniej edycji ankiety banki oczekiwały wzrostu popytu na kredyty konsumpcyjne.

Ponad połowa banków wśród przyczyn niższego popytu na kredyty konsumpcyjne wymieniła pogorszenie sytuacji ekonomicznej gospodarstw domowych (procent netto około -55%, zob. wykres 11). Około 38% banków wskazało na czynniki nieuwzględnione w ankiecie, zaliczając do tej kategorii przede wszystkim podwyżkę marż pobieranych od kredytów konsumpcyjnych. W opinii jednej trzeciej banków niższy popyt wynikał ze zmniejszonego zapotrzebowania na zakup dóbr trwałego użytku. Zbliżony odsetek banków wskazał na wykorzystanie alternatywnych źródeł finansowania, w tym kredytu w innych bankach oraz finansowania z innych źródeł (w obydwu przypadkach odpowiedzi takiej udzieliło w ujęciu netto około 36% banków).

Banki, które stwierdziły wzrost popytu na kredyty konsumpcyjne tłumaczyły go przede wszystkim poprawieniem warunków udzielania tego rodzaju kredytów (procent netto około 15%). Pozostałe czynniki nie miały w opinii ankietowanych banków istotnego wpływu na popyt.

Wykres 11
Popyt na kredyty konsumpcyjne i przyczyny jego zmian

W ujęciu netto banki przewidują nieznaczne zaostrzenie polityki kredytowej w zakresie kredytów konsumpcyjnych w IV kwartale 2012 r. (procent netto około -15%, zob. wykres 9). Około 80% ogółu banków nie deklaruje żadnych zmian polityki kredytowej w tym segmencie.

Niemal jedna trzecia banków oczekuje wzrostu popytu na kredyty w nadchodzącym kwartale (zob. wykres 11). Wśród banków, które udzieliły takiej odpowiedzi, około 25% określiło spodziewany wzrost jako znaczny. Jednocześnie około 52% ogółu banków nie przewiduje zmian popytu na kredyty konsumpcyjne w IV kwartale 2012 r.

Załącznik 1

Metodyka

Wyniki ankiet prezentowane są w postaci struktur, tzn. odsetka banków, które wybrały daną opcję odpowiedzi na poszczególne pytania. Odpowiedzi banków są wazone udziałem danego banku w segmencie rynku, którego dotyczy pytanie. Wazenie odpowiedzi poszczególnych podmiotów jest często stosowanym rozwiązaniem przy opracowywaniu wyników ankiet typu jakościowego¹.

Znaczenie poszczególnych banków w danym segmencie rynku reprezentują udziały należności danego banku w należnościach wszystkich 29 banków, które odpowiedziały na ankietę, w rozbiciu na poszczególne kategorie należności. Poniższa tabela prezentuje segment rynku, którego dotyczą poszczególne pytania i kategorię należności, która posłużyła do obliczenia udziałów poszczególnych banków w danym segmencie rynku.

Tabela 1

**Segment rynku i odpowiadająca mu kategoria należności
uwzględniona przy liczeniu wag**

Nr pytań	Segment rynku	Kategoria należności
1, 4, 6, 7	Kredyty krótkoterminowe dla małych i średnich przedsiębiorstw	Należności od małych i średnich przedsiębiorstw o pierwotnym terminie realizacji do 1 roku łącznie z rachunkiem bieżącym
1, 4, 6, 7	Kredyty krótkoterminowe dla dużych przedsiębiorstw	Należności od dużych przedsiębiorstw o pierwotnym terminie realizacji do 1 roku łącznie z rachunkiem bieżącym
1, 4, 6, 7	Kredyty długoterminowe dla małych i średnich przedsiębiorstw	Należności od małych i średnich przedsiębiorstw o pierwotnym terminie realizacji powyżej 1 roku
1, 4, 6, 7	Kredyty długoterminowe dla dużych przedsiębiorstw	Należności od dużych przedsiębiorstw o pierwotnym terminie realizacji powyżej 1 roku
2, 3, 5	Kredyty dla przedsiębiorstw ogółem	Należności ogółem od przedsiębiorstw i spółek państwowych, przedsiębiorstw i spółek prywatnych oraz spółdzielni i przedsiębiorców indywidualnych
8, 9, 10, 13, 14, 16, 17	Kredyty mieszkaniowe dla gospodarstw domowych	Kredyty mieszkaniowe dla osób prywatnych
8, 11, 12, 13, 15, 16, 17	Kredyty konsumpcyjne i inne dla gospodarstw domowych	Należności ogółem od osób prywatnych pomniejszone o kredyty mieszkaniowe dla osób prywatnych

Uwaga: Wszystkie kategorie należności dotyczą rezydentów.

Źródło: NBP.

Poszczególnym odpowiedziom przypisywana jest zatem waga, będąca udziałem banku w danym

¹ Por. M. Bieć „Test koniunktury. Metody, techniki, doświadczenia”, Prace i materiały Instytutu Rozwoju Gospodarczego, Nr 48, SGH, 1996, str. 71-114.

segmencie rynku. Przy liczeniu wag uwzględniono średni stan należności danej kategorii w pierwszym i drugim miesiącu kwartału poprzedzającego kwartał, którego dotyczy ankieta.² Jeżeli bank w którymś z pytań wybrał opcję odpowiedzi „nie dotyczy”, przypisywano mu wagę 0. W ten sposób przy liczeniu struktur dla poszczególnych pytań uwzględniono jedynie te banki, które są aktywne w danym segmencie rynku.

Oprócz struktur dla każdej odpowiedzi policzono tzw. procent netto, który jest różnicą między odsetkiem odpowiedzi pokazujących przeciwne kierunki zmian. Wielkość ta pokazuje zatem ogólną tendencję w danym segmencie rynku. Sposób liczenia procentu netto dla poszczególnych pytań zawiera tabela 2.

Tabela 2

Sposób liczenia procentu netto

Nr pytań	Definicja procentu netto
1, 2, 8, 9, 11	Różnica między sumą odpowiedzi „znacznie złagodzone” i „nieznacznie złagodzone” a sumą odpowiedzi „znacznie zaostrzone” i „nieznacznie zaostrzone”. Ujemny wskaźnik oznacza tendencję do zaostrzania kryteriów
3, 10, 12	Różnica między sumą odpowiedzi „znaczny wpływ na złagodzenie polityki kredytowej” i „nieznaczny wpływ na złagodzenie polityki kredytowej” a sumą odpowiedzi „znaczny wpływ na zaostrzenie polityki kredytowej” i „nieznaczny wpływ na zaostrzenie polityki kredytowej”. Ujemny wskaźnik oznacza, że dany czynnik w większym stopniu przyczynił się do zaostrzenia niż złagodzenia polityki kredytowej.
4, 13	Różnica między sumą odpowiedzi „wzrósł znacznie” i „wzrósł nieznacznie” a sumą odpowiedzi „zmniejszył się znacznie” i „zmniejszył się nieznacznie”. Dodatni wskaźnik oznacza wzrost popytu.
5, 14, 15	Różnica między sumą odpowiedzi „znaczny wpływ na wzrost popytu” i „nieznaczny wpływ na wzrost popytu” a sumą odpowiedzi „znaczny wpływ na spadek popytu” i „nieznaczny wpływ na spadek popytu”. Dodatni wskaźnik oznacza, że dany czynnik oddziaływał na wzrost popytu, ujemny – na spadek.
6, 16	Różnica między sumą odpowiedzi „zostanie znacznie złagodzona” i „zostanie nieznacznie złagodzona” a sumą odpowiedzi „zostanie znacznie zaostrzona” i „zostanie nieznacznie zaostrzona”. Dodatni wskaźnik oznacza oczekiwane złagodzenie polityki kredytowej.
7, 17	Różnica między sumą odpowiedzi „wzrośnie znacznie” i „wzrośnie nieznacznie” a sumą odpowiedzi „zmniejszy się znacznie” i „zmniejszy się nieznacznie”. Dodatni wskaźnik oznacza oczekiwany wzrost popytu.

Źródło: NBP.

² Na czas opracowywania wyników ankiety nie są dostępne dane dotyczące stanu należności w poszczególnych bankach w trzecim miesiącu tego kwartału ze względu na ok. trzytygodniowe opóźnienie w raportowaniu.